

medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
res stedfortrædere.

Journalnummer
400.C.2-0

EU-sekr.

18. juli 2003

Til underretning for Folketingets Europaudvalg vedlægges Fødevareministeriets orienterende notat om modtagne høringssvar vedrørende forslagene:

- om ændring af direktiv 90/496/EØF om næringsdeklaration af levnedsmidler
- om tilladelse til markedsføring af diverse produkter tilsat phytosteroler/-stanoler/-sterolestere som nye levnedsmidler eller nye levnedsmiddelingredienser i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) 258/97 (novel foods-forordningen)
- om forslag til Kommissionens forordning om tilsætning af phytosteroler, phytosterolestere, phytostanoler og phytostanolestere til fødevarer og fødevareingredienser og om mærkning af sådanne fødevarer og fødevareingredienser

Orienterende Notat til Folketingets Europaudvalg

om modtagne høringssvar vedrørende forslagene

- **om ændring af direktiv 90/496/EØF om næringsdeklaration af levnedsmidler**
- **om tilladelse til markedsføring af diverse produkter tilsat phytosteroler/-stanoler/-sterolestere som nye levnedsmidler eller nye levnedsmiddelingredienser i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) 258/97 (novel foods-forordningen)**
- **om forslag til Kommissionens forordning om tilsætning af phytosteroler, phytosterolestere, phytostanoler og phytostanolestere til fødevarer og fødevaringredienser og om mærkning af sådanne fødevarer og fødevaringredienser**

De ovennævnte forslag har været i skriftlig høring i Det Rådgivende Fødevareudvalg med frist den 15. juli 2003.

./. De indkomne høringssvar fra medlemmerne af Det Rådgivende Fødevareudvalg er vedlagt.

Derudover har Forbrugerrådet telefonisk oplyst den 11. juli 2003, at de er særdeles bekymret over de fremsendte forslag vedrørende sterolberigede fødevarer, særligt under hensyn til, at der er tale om tilsætning af de pågældende stoffer til et bredt sortiment af dagligdags fødevarer.

Fødevareministeriet er opmærksom på de omtalte problemer ved forslaget, der rejses i høringssvarene, og deler i vid udstrækning de bekymringer, der anføres. Derfor er det også indstillet, at Danmark stemmer imod forslaget.

Der henvises endvidere til oversendte notater af 15. juli 2003 om de ovennævnte forslag.

Hellerup, den 15. juli 2003

KJ/hh

e-mail: kj@d-s-k.dk

Høring af Det Rådgivende Fødevareudvalg om flere sager vedr. novel foods

Idet vi henviser til Ministeriets brev af 9. juli 2003 fremsendt med mail af samme dato, fremsendes hermed kommentarer fra DSK.

Ændring af direktiv om næringsdeklaration af levnedsmidler

Vi er enige i, at det under forudsætning af, at der gives tilladelse til markedsføring af produkter indeholdende salatrim, er nødvendigt at indføre den foreslåede ændring af næringsdeklarationsdirektivet. Vi har således ingen bemærkninger til forslaget som sådan. Dog skal vi gøre opmærksom på indholdet af vort tidligere høringssvar vedr. godkendelse af salatrim, sendt med mail 10.06.02, idet vi fortsat mener, at de dengang foreslåede mærkningskrav er utilstrækkelige. Vi vedlægger teks ten fra mailen som bilag til erindring.

Endvidere skal vi gøre opmærksom på, at der i notatet, DRF 73-03, står, at forslaget ikke kræver implementering. Dette må være en fejl, da en direktivændring sædvanligvis vil kræve en ændring af den danske bekendtgørelse.

Forslag til forordning om tilsætning af phyto steroler.... og om mærkning af sådanne....

Vi er enige i, at det under forudsætning af, at der gives tilladelse til markedsføring af produkter indeholdende phytosteroler osv., er nødvendigt at indføre krav til mærkningen af produkter indeholdende disse stoffer. Vi finder dog ikke de foreslåede krav tilstrækkelige. Først og fremmest mener vi, at der på trods af de mange påkrævede oplysninger er risiko for, at forbrugeren ikke lægger mærke til, at der her er tale om et helt specielt produkt, der kun er beregnet til visse personer og kun skal indtages i begrænsede mængder. Der er som bekendt allerede i dag krav om mærkning af produkter med mange vigtige oplysninger, men ingen konkrete krav om tydeligheden af mærkningen. På trods af mærkningsdirektivets generelle krav om, at mærkning en skal være let synlig og let læse-

lig (artikel 13, stk. 2), accepterer myndighederne i EU landene, at vigtige mærkningsoplysninger såsom ingredienslister osv. er angivet med så lille skrifttype og undertiden med så u hensigtsmæssig farveopsætning, at teksten for de fleste mennesker er ulæselig. Da man også kan forvente, at dette vil være tilfældet med de her omhandlede produkter, vil de mange oplysninger ikke gøre meget nytte. Det samme gør sig i øvrigt gældende vedr.

andre advarselsmærkninger, såsom de, der er foreslået for salatin og de, som allerede findes for polyoler og aspartam. Det er således ikke ualmindeligt, at disse tekster ses skrevet med typer, der kun er 1 mm høje eller endnu mindre.

Derfor mener DSK, at der bør være helt specifikke krav, der sikrer, at denne slags advarselmærkninger rent faktisk er så synlige, at der straks lægges mærke til dem. I den forbindelse vil vi gerne foreslå, at alle produkter, for hvilke der er fastlagt obligatoriske advarsler eller maksimale indtag, f.eks. i forbindelse med godkendelse i henhold til novel food-forordningen, forsynes med et mærke/piktogram eller lign. af en fastlagt udformning og i en fastlagt mindstestørrelse. Dette skal sikre, at forbrugerne gøres opmærksom på, at dette er et særligt produkt, for hvilke der er visse restriktioner vedr. indtag, enten fordi det kun er for visse befolkningsgrupper og/eller det kan være u hensigtsmæssigt eller skadeligt at indtage mere end en bestemt mængde. Mærket skulle således indebære, at forbrugerens opmærksomhed bliver henledt på de særlige mærkningsoplysninger på pakken. Det er dog ikke tanken, at et sådan mærke skulle bruges i relation til f.eks. sukker eller fedt, uanset disse også kun bør indtages i begrænsede mængder, men mærket kunne med rette bruges i de tilfælde, hvor der allerede er påbud om advarselmærkning (aspartam, polyoler), eller hvor det i forbindelse med markedsføringstilladelser skønnes, at sådanne er nødvendige.

Derudover har vi følgende bemærkninger til den foreslåede mærkningstekst (artikel 3 i forordningsforslaget):

1. Efter "let synlige og let læselige" bør tilføjes et krav om tydeligheden/størrelsen af angivelsen, f.eks. "og med typer, hvis størrelse er mindst 30% af salgsbetegnelse" el. lign. Vi går ud fra, at man angiver "tilsat phytosteroler" eller "tilsat phytostanoler", alt efter hvad der er tilfældet. Dette bør tydeliggøres.
2. Det bør et (andet) sted i forordningen klart beskrives, hvordan de forskellige stero-ler/stanoler/og -estre skal omregnes, idet vi formoder, at effekten pr. g ikke nødvendigvis er den samme for de forskellige stoffer. Det angivne indhold i g pr. 100 g skal således være direkte sammenligneligt i forskellige produkter, uanset hvilke af de 4 nævnte stoffer produktet rent faktisk indeholder.
3. Da der kan være mange mennesker, der ønsker at nedsætte kolesterolindholdet ("for en sikkerheds skyld"), uanset om de ved, de faktisk har behov for det ifølge en læge, mener vi, denne formulering er for vag. Afhængig af, hvad den videnskabelige komite for levnedsmidler eller andre fagfolk har sagt om dette, mener vi, der bør stå "...som har behov for at...", "...som af læge er anbefalet at..." eller noget tilsvarende.
- 4/5. I 5 skal erklæringen være "let synlig og let læselig", mens dette ikke står i 4. Vi mener, at alle punkterne skal være angivet let synligt og let ulæseligt, men mener i øvrigt, som angivet ovenfor, at dette er en meningsløs formulering, hvis der ikke angives

ves, hvad der menes hermed, f.eks. i form af en minimum størrelse af bogstaver.

- 7 Med denne formulering tilbageholder man en meget vigtig oplysning for forbrugeren, nemlig at *indtag på over 3 g kan have uønskede bivirkninger*. Som det står nu, vil man tro, at det blot er nytteløst, men dermed også ligegyldigt. Det er overraskende, at Kommissionen kan fremkomme med et forslag, der på denne måde vildleder forbrugeren. Hvis en producent brugte denne taktik, er vi overbeviste om, at myndighederne ville gribe ind! Der bør således ikke alene angives, at yderligere indtag ikke har en virkning vedr. kolesterolnedsættelse, men *også* at yderligere indtag kan have uønskede bivirkninger i form af nedsættelse af carotenoid-niveauet (eller hvad det er eksakt!). Dette bør ses i sammenhæng med parentesens i pkt. 6, idet en sådan henvisning til carotenoider uden en forklaring om bivirkningerne vil være særdeles forvirrende

3-7 Vi foretrækker en mere præcis angivelse af den påkrævede tekst, idet det nuværende forslag åbner mulighed for andet valg af ord og formulering med deraf følgende risiko for tvivl og uenighed om, hvorvidt kravene er opfyldt. F.eks. er det uklart, hvorvidt parentesens i pkt. 6 skal med i mærkningen, eller den blot er med som forklaring til den, der læser forordningen.

- 8.2) En portionsangivelse kan være relevant for visse typer af produkter, måske særligt for de der sælges i afmålte portioner, f.eks. et bæger yoghurt, men i de fleste tilfælde er det meningsløst. For de produkter, der p.t. er til godkendelse, kan vi blot nævne sennep, salatdressing og halspastiller, for hvilke en portion er meningsløst eller i bedste fald helt individuelt. Det er uklart, hvad parentesens "(en [eller to] [eller tre]) betyder. Skal det forstås på den måde, at f.eks. et bæger yoghurt skal indeholde enten 1, 2, eller 3 gram, men ikke kan indeholde f.eks. ½ g, idet der så skal 6 portioner til for, at indtaget er 3 g??). Denne tekst bør skrives om. Endvidere finder vi det ejendommeligt at skulle angive det antal portioner, der skal til for at opnå den anbefalede mængde. Hvis en æske halspastiller indeholder 1 g phytosteroler, mener man så virkelig

helt alvorligt, at producenten skal skrive, at man anbefaler et daglig indtag af 3 æsker halspastiller? Hvis idéen er, at en forbruger skal "holde regnskab" med, hvor meget man har indtaget, kunne man i stedet forlange en angivelse af den procentdel af den anbefalede daglige dosis, der findes i 100 g af fødevaren. Dette forudsætter naturligvis at der konsekvent arbejdes med 3 g/dag. Men det er vel også mest sandsynligt, at producenten vil vælge denne anbefaling og ikke f.eks. 2 eller 2.5g/dag. Angivelsen kunne så være "denne æske pastiller giver 30% af den anbefalede daglige dosis" el.lign.. Forbrugeren skal således, hver gang man spiser produkter med phytosteroler osv., lægge procenterne sammen, indtil man kommer til 100!

- 8.3) Vi mener ikke, det er seriøst, at man kan angive en portion "(helst i g eller ml)" - enten må det være et krav, eller også må man selv bestemme. Men hvordan skulle det ellers angives, hvis ikke i g eller ml? Hvis man alternativt ønsker f.eks. at angive en pakning som en portion, er pakningen jo alligevel i henhold til anden lovgivning for-

synet med oplysning om indhold i g eller ml. DSK mener, at en portionsangivelse skal være obligatorisk i g eller ml. Vi kan ikke komme i tanke om produkter, hvor dette ikke skulle kunne lade sig gøre.

Der bør ikke være nogen undtagelser fra kravet om disse oplysninger på en pakke, heller ikke for små pakninger!

Artikel 1

Gælder mærkningskravene alle fødevarer, der sælges til den endelige forbruger eller kunde, som er færdigpakkede? Som det står i artikel 1, er det vel alle produkter. I så tilfælde må der anføres, hvordan oplysningerne skal gives, hvis produktet ikke er færdigpakket. Imidlertid mener vi, det må være for risikabelt at tillade denne type produkter solgt, hvis de ikke er færdigpakkede, idet man ikke kan forlade sig på, at forbrugeren så får de obligatoriske oplysninger af f.eks. personalet i en bagerforretning eller lign. Og hvordan med catering? Kan en café med et "helse-image" sælge frugtsaft og milkshakes med phytosteroler osv. og i forbindelse med servering give de obligatoriske oplysninger?

Artikel 4

Det er uklart, hvad der menes med "fødevaringredienser, der er tilsat phytosterolestere". Hvis der er tale om salg til den endelige forbruger, er det vel "fødevarer, der er tilsat phytosterolestere".

"...skal senest efter 6 måneder..." bør ændres til "...skal senest 6 måneder efter forordningens ikrafttrædelse...". Det ville også være mere tydeligt at skrive "...skal ændre mærkningen..", idet vi forstår, at de pågældende produkter rent indholdsmæssigt ikke skal ændres.

Formuleringen af artikel 2 og 4 virker lidt kryptisk, når man ikke er bekendt med præcis, hvilke produkter der var på markedet, før novel food-forordningen trådte i kraft, og hvilke der senere er godkendt i henhold til denne. Det er vigtigt, at mærkningsreglerne gælder *alle* produkter med de pågældende tilsætninger, *uanset* om disse allerede blev markedsført inden novel food-forordningen trådte i kraft, er godkendt ifølge denne eller bliver godkendt ifølge denne eller anden lovgivning fremover. Kunne dette mon ikke formuleres mere letforståeligt?

De forskellige formuleringer af de 3 afsnit i artikel 2 forekommer også forvirrende. I de to første "... , betragtes som nye levnedsmidler", (hvilket indebærer, at de skal godkendes), i tredje afsnit "...forudsætter tilladelse i henhold til forordning (EF) 258/97". Er situationen ikke den samme og kunne formuleringen ikke være den samme? , f.eks. "Anvendelse afforudsætter tilladelse i henhold til.." i alle tre tilfælde.

Udkast til diverse beslutninger vedr. novel foods.

Hvis der skal gives tilladelse til markedsføring af den omhandlede type produkter, er det helt nødvendigt, at der er regler, så produkterne mærkes på en sådan måde, at forbrugerne ikke er i tvivl om, at produkterne er specielle og samtidig bliver opmærksom på den sær-

lige søjler med forskellig og på plads. Der bør således ikke gives markedsføringstil-

Yderligere mener vi, det vil blive meget kompliceret for en almindelig forbruger, der spiser forskellige produkter med de omhandlede tilsætninger at holde styr på, at man får den ønskede mængde, men ikke for meget, se vore kommentarer til 8.2). Det vil således kræve omfattende forbrugeroplysning at forebygge uønskede effekter af brugen af de pågældende produkter.

Hvis vores kommentarer giver anledning til spørgsmål eller behov for uddybning, står vi gerne til rådighed.

Med venlig hilsen

Kirsten Jacobsen

Bilag:

Tekst fra mail sendt 10.06.02 til LMA@fvm.dk vedr. godkendelse af salatrim:

Vi beklager at vi ikke har svaret tidligere, men vil alligevel gerne påpege nogle efter vore meninger væsentlige mangler i forslaget:

Artikel 2 første del. Det er uklart, hvad der menes med ..anføres på selve produktets mærkning ELLER i ingredienslisten.... Der menes muligvis, at når salatrim sælges, skal produktnavnet fremgå af emballagen, og når det er en ingrediens i en fødevarer, skal det stå i ingredienslisten. Det bør man så skrive.

Artikel 2 anden del. Hvis man blot har tænkt sig, at mærkningen skal indeholde en tekst såsom "overforbrug kan medføre mave-tarm-problemer", er det da en ubrugelig oplysning for forbrugeren. Hvis det skal nytte, må man angive, hvor meget et overforbrug er, og også hvor meget det pågældende produkt indeholder pr 100 g. Hvordan skal man ellers kunne tage sin forholdsregler?

Derudover virker problematikken omkring børn uafklaret. Børn spiser som oftest de samme kager, som der serveres for de voksne, uanset børn ikke er en særlig målgruppe.

Med venlig hilsen
Kirsten Jacobsen

De Samvirkende Købmænd (DSK)
Svanemøllevej 41
2900 Hellerup
Telf. 39 62 16 16 , fax 39 62 03 00
e-mail: kj@d-s-k.dk

Venlig hilsen
Lone Madsen
Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Departementet
Tlf.: 33 92 21 61
E-mail: lma@fvm.dk <<mailto:lma@fvm.dk>>

-----Oprindelig meddelelse-----

Fra: Linda Jensen [<mailto:LMJ@danskeslagterier.dk>]

Sendt: 14. juli 2003 12:55

Til: Postkasse 8. kontor

Cc: Erik Bisgaard Madsen; Tine Garbers

Emne: Høring af Det Rådgivende Fødevareudvalg - næringsdeklaration, phytosteroler mm.

Med henvisning til de skriftlige høringer af Det Rådgivende Fødevareudvalg fremsendt 9. juli 2003 har DANSKE SLAGTERIER følgende bemærkninger:

Ændring af direktiv 90/496/EØF: Vi finder det fornuftigt at indføre en særlig værdi til beregning af energiindholdet i ingredienser af salatrimtypen, så forbrugerne får den korrekte oplysning om produktenes næringsindhold.

Forslag til forordning om tilsætning af phytosteroler m.m. og om mærkning: Vi støtter, at andre produkter end "smørbare gule fedtstoffer", der er tilsat phytosterol, phytosterolestere, phytostanoler og phytostanolestere skal mærkes med de samme oplysninger som de, der kræves for fedtstofferne.

Tilladelse til markedsføring af diverse produkter tilsat phytosteroler/-stanoler/-sterolestere som nye levnedsmidler eller nye levnedsmiddelingredienser: I dokumenterne SANCO/02766/2003, SANCO/02808/2003 og SANCO/02807/2003 foreslås, at phytosteroler/phytostanoler bl.a. må anvendes til diverse kødprodukter. I bilagene til disse dokumenter nævnes, at det drejer sig om produkter "hvis indhold af kød og andre dyredele, som ikke er omfattet af definitionen af skeletmuskulatur, udgør mindst 45 %".

EU har som bekendt en fælles definition af, hvad der må deklarereres som kød, og det vil være hensigtsmæssigt i stedet for "definitionen af skeletmuskulatur" at referere til definitionen af kød som anført i Kommissionens direktiv 2001/101/EF. I modsat fald kan der opstå tvivl om skeletmuskulaturen skal overholde de krav, der er til maksimalt indhold af fedt og kollagen.

Med venlig hilsen

Linda Jensen
DANSKE SLAGTERIER
Axeltorv 3
DK-1609 København V

tlf. 33 73 25 68
fax. 33 93 66 50
e-mail: LMJ@danskeslagterier.dk

-----Oprindelig

meddelelse-----

Fra: Karin Frøidt Petersen [mailto:Karin.Froeidt.Petersen@coop.dk]
Sendt: 14. juli 2003 15:48
Til: Postkasse 8. kontor
Emne: VS: Skriftlig høring med frist tirsdag den 15. juli 2003, kl. 12.00

Da feriebemandingen på Coop Laboratoriet er lav og opgavemængden desværre ikke er det samme, har vi kun mulighed for meget kortfattet at kommentere det fremsendte materiale.

Coop Danmark er betænkelig overfor sammenblandingen af mad og ingredienser med medicinsk effekt. Især når overdrevent indtag kan føre til skadelige sideeffekter, som det er tilfældet med phytosteroler, phytosterolestere, phytostanolestere og phytostanoler.

Berigelse af fødevarer med ingredienser, der har medicinsk effekt, bør kun tillades til basisfødevarer, som i forvejen kan indgå i en sund kost til målgruppen - og kun i fødevarer, som må antages at blive spist i en begrænset mængde, således at der ikke er så stort risiko for overdosering (det er trods alt begrænset hvor meget smørbart fedtstof man kan spise, men nogle kan fristes til stort indtag af f.eks. pølser, bagværk og frugtdrikke).

Såfremt anvendelsen tillades i mange fødevarer, vil det blive meget svært for konsumenterne at holde regnskab med den indtagne mængde af steroler, uanset om der på hver enkelt fødevare er deklareret mængden af steroler pr. 100 g vare.

Det er ikke nok at skrive, at der ikke er dokumenteret yderligere kolesterolsænkende effekt ved indtag over 1-3 g pr. dag, det skal også fremgå, at der kan være uønskede effekter, bl.a. sænkning af beta caroten niveauet, ved indtag over 1-3 g pr. dag.

At de berigede produkter "måske" ikke er ernæringsmæssigt egnede til visse befolkningsgrupper (gravide, ammende kvinder og børn under 5 år) er for vagt formuleret.

Med venlig hilsen

Karin Frøidt
Afd.chef, COOP Danmark A/S, Laboratoriet
Tlf. 43 86 45 06, Fax 43 86 45 64
karin.froeidt.petersen@coop.dk

-----Oprindelig meddelelse-----

Fra: Søholt Hansen [<mailto:SHA@Mejeri.dk>]

Sendt: 15. juli 2003 10:19

Til: Postkasse 8. kontor

Emne: skriftlig høring tirsdag den 15. juli kl.12.00

Lene Mølsted Jensen

Hermed bemærkninger fra Det Rådgivende Fødevareudvalg vedr. SANCO 2472, 1725, 2766, 2808, 2809, 2764, 2765 og 2807.

1. Om ændring af direktiv 90/496/EØF om næringsdeklaration af levnedsmidler (SANCO/2472/2003)

Der er ingen bemærkninger til forslaget.

2. Om forslag til Kommissionens forordning om tilsætning af phytosteroler, phytosterolestere, phytostanoler og phytostanolestere til fødevarer og fødevaringredienser og om mærkning af sådanne fødevarer og fødevaringredienser (SANCO/01725/2003)

Der er ingen bemærkninger til forslaget.

3. Om tilladelse til markedsføring af diverse produkter tilsat phytosteroler/-stanoler/-sterolesteri som nye levnedsmidler eller nye levnedsmiddelingredienser i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) 258/97 (novel foods-forordningen)
(SANCO 02766, 02808, 02809, 02764, 02765 og 02807/2003)

Generelt er det vores opfattelse at der skal være mulighed for udvikling af nye produkter og derfor skal der også være plads til den her omtalte type. Dog er der en vis betænkelighed ved at give tilladelse til nye produkter indenfor en helt produktkategori som f.eks. gult fedt, pålæg, drikke m.v. da der er en øvre grænse for anbefalet daglig indtag.

I henhold til forordning 258/97 kan der søges om nye levnedsmidler og levnedsmiddelingredienser som ikke hidtil har været anvendt til konsum. Så vidt vi kan udlede af ansøgningerne er der ikke tale om nye levnedsmidler men om hele grupper af levnedsmidler. (f.eks. smørbare gule fedtstoffer, ikke et smørprodukt eller et margarineprodukt) det samme gør sig gældende for andre kategorier (f.eks. pølser og pålæg, ikke 1 pølse eller en bestemt type pålæg). Er dette en rigtig opfattelse og i bekræftende fald kan dette have sin retfærdighed?

Hvad angår ord som "yoghurtlignende produkter" og "blød ostlignende produkter" og "frugtdrikke baseret på mælk" hvad er det?

I henhold til benævnelsesforordningen er det ikke tilladt at anvende mejerinavne for produkter der ikke er rene mejeriprodukter. Vi er usikre på om denne form for beskrivelse er korrekt i henhold til nævnte forordning.

mvh

Søholt Hansen
Mejeriforeningen

